

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

17. december 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål L1 nr. 102 af d. 4. december 2019 stillet efter ønske fra Troels Lund Pulsen (V)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for finanslovsaftalen effekt på uligheden (opgjort som ændringen i Gini-koefficienten)? Ministeren bedes opgøre det samlet set og for hver af de initiativer på finanslovsaftalen, som har en effekt på uligheden.

Svar

Finanslovsaftalen for 2020 vurderes overordnet på udgiftssiden at understøtte større lighed, hvilket især skyldes prioriteringerne på velfærdsområdet, som kan styrke den sociale mobilitet og øge de lige muligheder for blandt andet uddannelse og sundhed.

Det bemærkes, at der ikke kan skønnes over, hvordan initiativet vedrørende bo- og gaveafgiften påvirker Gini-koefficienten. Forslaget indebærer et merprovenu på ca. 1 mia. kr., og størstedelen af provenuet vurderes at komme fra personer i den øvre del af indkomstfordelingen.

Finanslovsaftalen for 2020 vurderes at være omtrent neutral for indkomstforskellene, idet Gini-koefficienten falder marginalt (-0,04 pct.-point), *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Virkning af FL20 på indkomstforskellene (disponibel indkomst) målt ved Gini-koefficienten

Initiativ	Gini-koefficient, pct.-point
FFL20:	
1. Fastholdelse af skat på fri telefon	-0,02
2. Bo- og gaveafgiften	<0 ¹
Aftale om FL20:	
3. Afskaffelse af opholdskrav for ret til dagpenge	-0,01
4. Afskaffelse af forældrekrøb i virksomhedsordningen mv.	<0 ¹
5. Stramning af beskatning af leasede firmabiler	<0 ¹
6. Afskaffelse af hovedaktionærnedslaget	-0,01
7. Justering af skatteregler vedr. aktieavancebeskatning	<0 ¹
8. Aftale om midlertidigt børnetilskud ²	-0,03
Samlet (inkl. midlertidigt børnetilskud)	-0,07

Anm.: Den samlede virkning på indkomstforskellene er opgjort som summen af de isolerede virkninger af initiativerne. Som følge af aftalen udgår initiativet fra FFL om loft over aktiesparekontoen, der reducerede indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten helt marginalt.

Note 1: Der er alene skønnet over fortegnet på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten, hvilket bl.a. hænger sammen med utilstrækkeligt beregningsgrundlag.

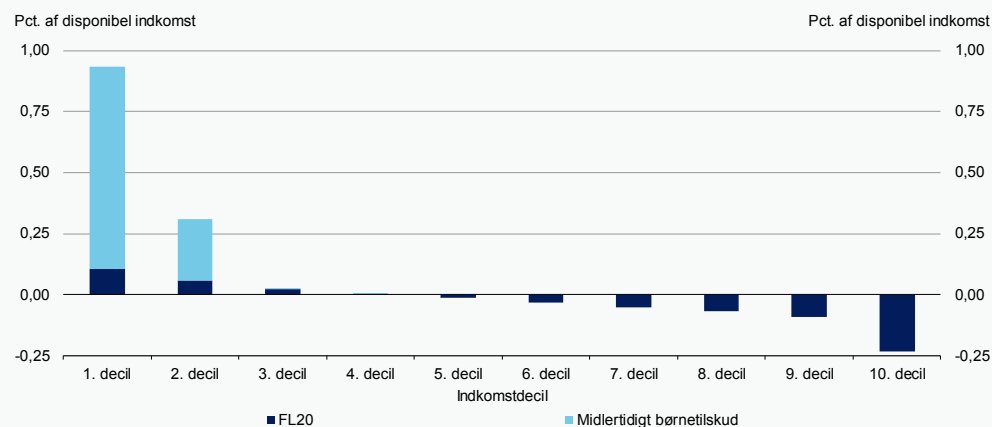
Note 2: Midlertidigt børnetilskud forventes alene at have fuld virkning i 2020. Der er ikke indregnet en virkning af annulleringen af den vedtagne reduktion af integrationsydelsen for forsørgere pr. 1. januar 2020.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tiltagene reducerer den disponible indkomst for personer, som typisk er placeret i den øvre halvdel eller toppen af indkomstfordelingen. I 10. indkomstdecil – de ti procent med den højeste disponible indkomst i året – bidrager elementerne til at reducere den disponible indkomst med godt 0,2 pct., *jf. figur 1*.

Figur 1

Virkning på disponibel indkomst for indkomstdeciler

Anm.: Personerne i befolkningen er rangeret efter familieækvivaleret disponible indkomst.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Afgifter påvirker modsat fx indkomstskatter og overførselsindkomst ikke indkomstfordelingen (disponibel indkomst), men er relevante, når man skal vurdere fordelingsvirkninger af aftalen. Hvis afgiftslempelser beregningsteknisk betragtes som en *ækvivalent* stigning i indkomstskatterne, svarer afgiftsstigningerne til, at indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten stiger med godt 0,13 pct.-point. Årsagen er hovedsageligt tobaksafgiften, *jf. tabel 2*, hvor afgiftsstigningen har til formål at ændre adfærd og ikke skabe mere lige forbrug. Højere tobaksafgifter kan således fx bidrage til mere lighed i sundhed, hvis afgiftsforhøjelsen medfører, at færre begynder at ryge.

I tabellen er vist virkningerne af afgiftsændringerne i 2020. Frem mod 2022 stiger tobaksafgiften yderligere svarende til 5 kr. pr. cigaretpakke. Virkningen af fuldt indfasede afgiftsændringer svarer således samlet til en ækvivalent stigning i indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten på 0,16 pct.-point. Når forhøjelsen af tobaksafgiften er fuldt indfaset i 2022, vil forbrugerne have haft længere tid til at justere deres forbrug, fx i form af rygestop.

Tabel 2

Betydning af de marginale ændringer i afgiftsbetalingen opgjort som ækvivalent virkning på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten

	Gini-koefficient, pct.-point
<i>FFL20:</i>	
1. Forhøjelse af tobaksafgiften i 2020	0,04
2. Forhøjelse af emballageafgiften på bæreposer og engangsservice	0,00
<i>Aftale om FL20:</i>	
3. Genindførsel af afgiften på PVC-folier samt PVC og ftalater	0 ¹
4. Yderligere forhøjelse af tobaksafgiften i 2020	0,07
5. Indeksering af punktafgifter	-0,00
6. Forhøjelse af afgifterne på væddemål og onlinekasino	0,01
7. Yderligere forhøjelse af emballageafgiften på bæreposer og engangsservice	0,00
8. Genindførsel af registreringsafgift på fly	<0 ¹
9. Elbiler – annullering af afgiftsstigninger og fremme af grønne firmabiler	>0 ¹
Samlet	0,13

Anm.: Det er kun muligt at foretage beregningen for indekseringen af afgifter på tinglysning og bekæmpelsesmidler. Indekseringen af afgifter tager udgangspunkt i virkningen i 2025. Med aftalen øges tobaksafgiften yderligere, svarende til 5 kr. pr. cigaretpakke i 2022.

Note 1: Der er alene skønnet groft over den ækvivalente virkning på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten, hvilket bl.a. hænger sammen med utilstrækkeligt beregningsgrundlag.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der kan desuden nu skønnes over fordelingen af det individualiserbare offentlige forbrug. Individuelt offentligt forbrug kan siges at have fordelingsvirkninger, idet borgerne har forskelligt træk på de offentlige serviceydelser. Der kan skønnes over

denne fordelingsvirkning, når der foreligger en udmøntning på de forskellige hovedområder.

Med udgangspunkt i prioriteringerne i regeringens finanslovsforslag, som blandt andet er beskrevet i pjecen ”Velfærd først – tryghed, tillid og en grøn fremtid”, er det muligt at illustrere fordelingsvirkningerne af den del af prioriteringerne i finanslovsaftalen, som er resultatet af finanslovsforhandlingerne.

Det skal bemærkes, at opgørelsen af fordelingsvirkningerne af øget offentligt forbrug er behæftet med væsentlig usikkerhed. Det skyldes, at det ikke er muligt præcist at afgøre, hvordan prioriteringerne på de enkelte områder vil blive udmøntet, samt at opgørelsen er påvirket af antagelserne om den alternative udmøntning.

Hertil kommer, at det offentligt forbrug ikke – på linje med afgifter – indgår i opgørelsen af disponibel indkomst. Det offentlige forbrug har derfor ikke betydning for indkomstforskellene (disponibel indkomst) målt ved Gini-koefficienten.

Fordelingsvirkningerne af ændringer i udgifterne til det offentlige forbrug kan vurderes med to mål. Dels et mål, hvor prioriteringerne betragtes som en stigning i den disponible indkomst, dels et mål hvor velfærdsprioriteringerne lægges oven i de udvidede forbrugsmuligheder (disponibel indkomst plus det individualiserbare offentlige forbrug).

For begge mål gælder der, at der ikke er tale om en vurdering af, hvordan prioriteringerne påvirker uligheden. Det skyldes, at der ikke er tale om, hvilken effekt udmøntningen har, men alene et tilnærmet mål for fordelingsvirkningerne.

Med begge mål vurderes det, at fordelingsvirkningen for alle praktiske formål er neutral, *jf. tabel 3*.

Tabel 3		
Virkning af velfærdsprioriteringerne for 2020		
	Disponibel indkomst	Udvidede forbrugsmuligheder
	<i>Gini-koefficient, pct.-point</i>	
Velfærdsprioriteringer	-0,07	-0,02
Annullering af forhandlingsreserven	0,07	0,01
Samlet	-0,00	-0,01

Anm.: I opgørelsen af virkningen på indkomstforskellene (disponibel indkomst) ses bort fra det eksisterende individualiserbare offentlige forbrug. Det er beregningsteknisk lagt til grund, at forhandlingsreserven alternativt ville være blevet udmøntet med samme fordelingsprofil som generelt individualiserbart offentligt forbrug. Udvide forbrugsmuligheder er opgjort som summen af disponibel indkomst og individualiserbart offentligt forbrug.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister